

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема
„Инструктивна литература за виола от края на XIX и началото на XX век и
възможности за нейните приложения”
на Симеон Методиев Кирков
редовен докторант
в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, Инструментален факултет
за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“
в област на висше образование 8. Изкуства
по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство
от проф. д-р Иванка Влаева
Югозападен университет „Неофит Рилски“

Симеон Методиев Кирков е музикант с богат и разностранен изпълнителски и преподавателски опит. Той получава музикалното си образование като виолист в СМУ „Л. Пипков“, НМА „Проф. П. Владигеров“, Консерваторията в Саарбрюкен и Консерваторията в Гент. След това се реализира като виолист-оркестрант и като виолист-солист в много оркестри в България и в чужбина. Това му дава възможност да работи с редица бележити диригенти и изпълнители от висока класа. Заедно с изпълнителската си дейност се развива активно и като педагог. В различни музикални академии в Белгия преподава виола, цигулка и камерна музика. От 2020 година е редовен докторант в НМА „Проф. П. Владигеров“ – Инструментален факултет, катедра „Струнни инструменти“. Има публикувани статии на английски и български език, изследващи педагогическа и музикална интерпретаторска тематика.

Професионалният музикален опит на Симеон Кирков е предпоставка за избора и успешното разработване на актуална тематика в неговата дисертация. Темата на дисертационния труд е нова и значима. Нейното изследване създава база за наблюдения и изводи относно инструктивна литература за виола. В изследването се работи с богат материал, събран в процеса на работата по дисертационния текст. Докторантът е изпълнил минималните национални наукометрични изисквания.

Дисертационният труд се състои от 143 страници, от които 135 са основен текст. Той е структуриран в увод, пет глави и заключение. В

библиографията са включени 33 източника на латиница, 11 – на кирилица, а така също и 11 броя нотни издания. Към базисния текст има над 60 нотни примери, илюстриращи анализи в детайли и достигнати изводи, както и таблици и схеми, систематизиращи исторически и теоретични явления. Те обогатяват изследването.

В увода се представят целите и задачите на изследването. Докторантът се фокусира върху изследване на инструктивна литература, използвана за обучение по виола. За целта разглежда принципи и методики за усвояване на инструменталната техника, но основният акцент е свързан с формиране и развитие на музикални и интерпретаторски умения чрез определен солов репертоар. Посочват се използваните изследователски методи – емпиричен, сравнителен, аналитичен, дедуктивен.

Първа глава е базисна и представя „Преглед на изходния материал“. В нея се разглежда инструктивна литература за виола и методики за обучение на този инструмент. Прави се систематизация на основни етапи в развитието на тези методики в най-продуктивния период от XIX и началото на XX век, илюстрирана с много полезни таблици върху основата на използваните авторитетни източници. Посочени са стилистични и терминологични уточнения – например за разбирането за „инструктивна литература“, „прелюд“, „капричио“. Важни са изводите за необходимост от анализиране на техническата литература през разглеждания период от различни гледни точки.

Втора глава разглежда „Приложение на инструктивната литература за техническата подготовка на виолистите. Цялостни авторски методики“. Важна част в нея са представените етюди с висока художествена стойност. Проследява се инструктивна литература на автори, при които тя заема важно място в продължителен период от дейността им. Извеждат се индивидуалните характеристики в методики на Херман Ритер, Йоханес Палашко, Морис Вийо и Марко Анцолети. Разглеждат се техническите предизвикателства в етюди с художествена стойност. Изследва се приносът на отделни автори от различни

национални виолови школи и се прави извод за необходимост от селективност при използването им спрямо нуждите на обучаваните.

Трета глава е озаглавена „Концертните етюди като цялостна циклична форма: Фридрих Херман, Шест концертни етюда ор. 18 (посветен на Анри Виотан)“. В тази част на дисертацията се анализират етюди като част от циклична форма и се показват жанровите характеристики, произтичащи от спецификите на музиката в епохата на Романтизма. Представят се инструменталните трудности в тях и подходи за тяхното успешно решаване. Посочват се характеристиките на концертния етюд, които обуславят комплексно развитие на интерпретаторски качества. Те съчетават познание за конкретна стилистика, нейни жанрови специфики и изграждане на цялостна цикличната форма. Достига се до извода за високи достижения в изпълнителската практика за виола, които допринасят за еманципацията на инструмента и за нейното комплексно представяне.

В Четвърта глава се представя „Приложение на инструктивната литература като метод за изграждане на интерпретационна концепция: „Praktische Bratschen-Schule“ (Практическа школа за виола) (1891) от Ханс Сит и нейното приложение в „Lied ohne Worte“ (Песен без думи) от Никълъс Рафт“. В нея се изгражда цялостна интерпретационна концепция за изпълнение на музикална творба, показана и чрез схема, включваща отделни взаимосвързани компоненти. Тази концепция се прилага при изпълнение на „Lied ohne Worte“ от Никълъс Рафт като характерен пример за музика на Романтизма.

Пета глава „Инструктивна литература за виола и цигулковата виртуозност“ осъществява паралел между най-представителните посочени жанрове – капричио и прелюд – от гледна точка на съвременната изпълнителска практика. Анализират се две емблематични виртуозни солови произведения за виола: на Анри Виотан, *Capriccio op. 55 pour alto seul* „Hommage à Paganini“ и на Михаил Кугел, *Prélude „Isaÿe“*. Анализите и изводите от тях представят пълноценно солистичните и виртуозните

възможности на виолата, които спомагат за положителна промяна в отношението към този инструмент, съпоставян с виртуозността на цигулката.

В заключението се обобщават основни изводи. Авторефератът на дисертацията отразява изследователските резултати. По темата на дисертацията има 3 публикации, които показват важна част от изследването.

Приносите в дисертацията са няколко. Дисертационният труд на Симеон Кирков е първото цялостно научно изследване в България, което представя инструктивна литература за виола в най-продуктивния ѝ период от края на XIX и началото на XX век. Очертава се оригинална методология за изследване, построена върху базата на релевантни научни методи. В анализите специално място се отделя на жанровете капричио и прелюд. Предложени са възможности за преодоляване на педагогически стереотипи за използване на цигулкова инструктивна литература при обучение на виолисти. За целта за анализ и практически приложения са избрани емблематични автори и произведения, чрез които да се покажат големите възможности за интерпретация на жанра инструктивна литература. Приносно е систематизираното теоретично знание за важна инструктивна литература за виола, което дава възможност да се покаже специфичен педагогически подход към инструмента виола. Друг важен практически принос на дисертанта е първото изпълнение на част от анализиранияте творби в дисертацията.

Темата на дисертацията е нова и важна за българската музикална наука и изпълнителско изкуство. Представените резултати са ценни. Те имат потенциал да послужат за основа на следващи изследвания и да бъдат приложени в практиката. Дисертационният текст отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ и минималните национални наукометрични изисквания. Затова убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Симеон Методиев Кирков образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

София, 10 юни 2023 г.

проф. д-р Иванка Влаева